

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

13 noiembrie

2009

Anul VIII

nr. 43 (302)

8 pagini - 2,50 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

(ne)Respectarea drepturilor omului în perioada postelectorală (6 aprilie-1 iulie 2009) pag. 3

Împreună pe Aleea democrației și a respectării drepturilor omului pag. 4

Uniunea Europeană prin prisma Tratatului de la Lisabona și conotațiile asupra Politicii de Vecinătate pag. 5

Premiul național pentru justiție în lume 2009 a fost acordat Consiliului Europei

Fundația „Justiția în lume”, creată sub patronajul Asociației Internaționale a Judecătorilor, a decis să acorde premiul său pentru anul 2009 Consiliului Europei pentru eforturile organizației în sprijinul judecătorilor, referindu-se în special la calitatea activității desfășurate de către Consiliul său Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) din anul 2000. Ceremonia, organizată la Madrid la 3 noiembrie, a fost deschisă de către José Maria Bento Compagny, președintele Fundației „Justiția în Lume” și al Asociației Internaționale a Judecătorilor. Premiul a fost decernat de către Ernst Merkel, președintele juriului compus din personalități notorii din domeniul justiției internaționale.

Președintele CCJE, Ju-

lia Laffranque (Estonia), și Philippe Boillat, directorul general al Directoratului Drepturile Omului și Afaceri Juridice al Consiliului Euro-

pei, au primit premiul și au vorbit despre importanța eforturilor Consiliului Europei și ale CCJE în vederea dezvoltării și consolidării

unui sistem juridic independent, eficient și de calitate înaltă în întreaga Europă ca fiind un element-cheie în preeminența dreptului.

Guvernul îngrijorat de numărul mare de cazuri de trafic de ființe umane

Premierul Vlad Filat s-a declarat îngrijorat de numărul mare de cazuri de trafic de ființe umane înregistrate în primele zece luni ale anului curent – 452 – și a cerut în cadrul ședinței Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane acțiuni sporite în vederea contracarării acestor infracțiuni.

Filat a criticat politicile fostei guvernări în acest domeniu, care, potrivit lui, aveau doar scopul de a prezenta rapoarte triumfaliste și și-a manifestat îngrijorarea vizavi de faptul că numărul de cazuri de trafic este cu mult mai mare decât cele prezentate în rapoarte. „Abordările și politicile greșite promovate pînă în prezent au plasat Republica Moldova în postura de țară de origine a traficului. Astfel, în secolul XXI, aflîndu-ne în centrul Europei, ne confruntăm cu practic toate formele de trafic de ființe umane existente: trafic de copii, proxenetism, migrație ilegală etc.”, a menționat premierul.

Vlad Filat a spus că, deși avem un Plan național de prevenire și combatere a traficului de persoane, care cuprinde perioada 2008-2009, situația în domeniu continuă să fie îngrijorătoare. Premierul a solicitat să fie făcută o analiză amplă privind impedimentele în executarea acestui Plan, astfel încît aspectele respective să fie eliminate pînă la punerea în aplicare a noului Plan pentru următorii doi ani.

Din rapoartele prezentate de responsabili – ministrul de Interne Victor Catan și Procurorul General Valeriu Zubco –, reiese că în primele 10 luni ale anului 2009 au fost înregistrate în total pe țară 452 de infracțiuni ce se referă la categoria respectivă, dintre care: trafic de ființe umane – 172 (cu 14% mai puțin comparativ cu perioada analogică a anului trecut); trafic de copii – 36 (-7%); scoatere ilegală a copiilor din țară 18 (+63%), proxenetism – 130 (-3%); organizarea migrației ilegale – 96 (-5%).

În aceeași perioadă au fost trimise în judecată pentru examinare în fond 266 cauze penale, dintre care: 88 cauze penale cu privire la infracțiunea de trafic de ființe umane; 19 cu privire la infracțiunea de trafic de copii; 10 cauze privind scoaterea ilegală a copiilor din țară; 97 cu privire la infracțiunea de proxenetism; 52 cu privire la infracțiunea de organizare a migrației ilegale.

Ministrul Justiției, Alexandru Tănase, a menționat însă că, deși au fost descoperite 452 de infracțiuni din categoria respectivă, în primele zece luni ale anului curent au fost emise doar 57 sentințe de judecată, ceea ce denotă o problemă a calității urmăririi penale.

O comisie pentru Republica Moldova-Nato a fost creată la Chișinău

Comisia națională pentru implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova-NATO a fost creată, marți, prin decret prezidențial. Tot prin decret a fost aprobată și componența nominală a acestei comisii.

Potrivit decretului semnat de președintele interimar Mihai Ghimpu, Comisia

va fi condusă de vicepremierul Iurie Leancă, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, iar vicepreședinte este Vitalie Marinuță, ministrul Apărării.

Secretar al Comisiei a fost numit Dorin Panfil, șef al Direcției NATO și cooperare politico-militară a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Comisia are 11 membri – parlamentari, miniștri, procurori, reprezentanți ai cercurilor academice și sectorului neguvernamental.

Comisia va asigura implementarea în continuare a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova-NATO, va monitoriza procesul de implementare și îl va informa pe Președinte asupra ritmului implementării Planului. Guvernul și autoritățile administrației publice vor prezenta Comisiei naționale informațiile necesare și îi vor acorda asistență multilaterală pentru desfășurarea activității.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ Flash

Alianța pentru Integrare Europeană dorește modificarea Constituției

Alianța pentru Integrare Europeană își propune modificarea Constituției, în perioada următoare, pentru a găsi o soluție de evitare a blocajului în alegerea șefului statului. Poziția a fost expusă de către liderii AIE în cadrul unei emisiuni televizate.

Marian Lupu, președinte PDM, a declarat că „va trebui să organizăm un referendum Constituțional”, unde „poporul va spune ce dorește, iar clasa politică va trebui să se conformeze acestei poziții”. La rândul său, Vlad Filat, președinte PLDM, a declarat că „este singura Constituție a țărilor din regiune care nu a fost supusă votului cetățenilor”. „Vom rezolva problema alegerii șefului statului acum. Dar, ce facem peste câțiva ani? Iarăși vom nimeri în blocaj? E cazul să facem modificările necesare, pentru a avea o Constituție funcțională”, a mai precizat Filat.

De asemenea, Mihai Ghimpu, președinte PL, a subliniat că urmează să aibă loc discuții ca să se decidă ce fel de republică își doresc: „prezidențială, semiprezidențială sau parlamentară”.

Moldovenii vor în Uniunea Europeană, nu însă și în NATO

Cel puțin așa arată un sondaj realizat de IMAS. Potrivit acestuia, peste 60 la sută din populație este pentru aderarea Moldovei la UE, și doar 26 de procente din cetățeni susțin o eventuală intrare a țării în NATO. Dacă duminică viitoare ar avea loc un referendum, peste 60 la sută dintre cetățenii moldoveni ar vota pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană, și doar 12 procente ar fi contra. Indecșii reprezintă 17 la sută, iar ceilalți au răspuns că nu vor participa sau au refuzat să spună.

În ceea ce privește aderarea Republicii Moldova la NATO, doar 26 la sută dintre respondenți sînt pentru, iar 37 împotriva. Ceilalți sînt indecși sau nu ar participa la referendum.

Sondajul a fost realizat de IMAS în perioada 11-29 octombrie 2009, pe un eșantion de 1700 de persoane, avînd o marjă de eroare de 3 procente. Este primul sondaj realizat după alegerile parlamentare.

Traficul de ființe umane discutat la consultările consulare moldo-turce

La Chișinău, s-au desfășurat consultări consulare moldo-turce. Principalele subiecte abordate au vizat aspecte ale activității misiunilor diplomatice și consulare ale celor două țări, realizarea Acordului consular bilateral, implementarea prevederilor Acordului cu privire la asistența juridică în materie civilă, comercială și penală, aplicarea regimului de vize și perspectivele de completare a cadrului juridic bilateral cu relevanță pentru domeniul consular.

Partenerii turci și-au exprimat disponibilitatea de a examina propunerile înaintate de partea moldovenească privind semnarea unui acord bilateral în domeniul securității sociale și colaborării în domeniul migrației. De asemenea, părțile au reiterat necesitatea continuării dialogului cu privire la facilitarea călătoriilor cetățenilor ambelor state, inclusiv prin definitivarea negocierilor pe marginea Acordului interguvernamental moldo-turc privind facilitarea procedurilor de viză. Cu titlu special, au fost discutate subiectele ce țin de combaterea migrației ilicite și a traficului de ființe umane, fiind identificate mecanismele necesare pentru eficientizarea conlucrării în acest domeniu între structurile de drept ale Republicii Moldova și Republicii Turcia.

Guvernul va majora impozitele pentru jocurile de noroc și va perfecționa sistemul de finanțare a lucrărilor rutiere

Comitetul interministerial de planificare strategică consideră necesară majorarea cotei pe venit din câștigurile obținute de la jocurile de noroc pînă la 18% și dublarea taxei pentru eliberarea licenței în domeniul jocurilor de noroc. Despre aceasta s-a discutat marți seara la ședința Comitetului, condusă de prim-ministrul Vlad Filat.

Serviciul de presă al Guvernului a relatat că la ședința a fost luată hotărîrea de a „asigura fluxul adecvat și constant al mijloacelor în Fondul rutier și de a perfecționa sistemul de finanțare a lucrărilor rutiere”.

Participanții la ședința au mai decis modificarea Titlului IX al Codului fiscal în vederea achitării taxelor rutiere în două tranșe pentru toți transportatorii. În opinia Comitetului, acest lucru va diminua presiunea fiscală asupra agenților economici din domeniul respectiv la începutul anului, cînd veniturile sînt mici.

Prim-ministrul a cerut urgentarea lucrului asupra modificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul curent, precum și a lucrului asupra proiectului Legii bugetului de stat pentru 2010.

Linia fierbinte pentru exogerarea prețurilor la medicamente

CCCȚC a inițiat o Linie fierbinte, 257257, la care pot fi reclamate cazurile de majorare excesivă a prețurilor la medicamentele de primă necesitate, dar și alte semnale de abuzuri care vizează comercializarea produselor farmaceutice. 24 din 24 de ore, la Centru este în serviciu o echipă mobilă de specialiști gata să reacționeze la sesizările cetățenilor.

Alegerea președintelui RM a eșuat

Primul tur al alegerilor prezidențiale a eșuat. Singurul candidat la funcția de președinte al R. Moldova, Marian Lupu, a acumulat doar 53 de voturi din cele 61 necesare pentru alegerea șefului statului. PCRM a părăsit sala de ședințe.

Pe ultima sută de metri, liderul democrat a încercat să-i convingă pe foștii săi colegi de partid să-l voteze.

„Stimați colegi din fracțiunea parlamentară a PCRM, n-am aruncat niciodată mînușă, dar am știut mereu să întind mîna. Nu am urzit pe la spate, dar am spus de fiecare dată ceea ce cred direct în față. Îmi permit acum, o dată în plus, să evoc numele cetățeanului, să vă invit direct să votați și să vă întind mîna amical. Vă îndemn să procedați astăzi așa cum vă șoptește conștiința și vă dictează demnitatea de aleși ai poporului”, li s-a adresat Marian Lupu de la tribuna Parlamentului.

În timpul discursului său, cîteva corpuri de iluminat din sală s-au stins. Pretendentul la Președinție nu s-a pierdut cu firea. „Fie ca în Republica Moldova să fie multă lumi-

nă, să triumfe democrația în societate, iar în clasa politică – interesele supreme”, a spus Lupu. Lumina s-a aprins, urmată de aplauzele deputaților din Alianță.

Comuniștii nu au fost impresionați de acest „truc” și nici de discursul candidatului. „Fracțiunea parlamentară a PCRM declară că nu va participa la această farsă antidemocratică – votarea pentru alegerea la postul de președinte a candidatului Alianței pentru Integrare Europeană”, a anunțat Maria Postoișco, liderul fracțiunii.

PCRM și-a motivat decizia prin faptul că alegerea lui Lupu ar însemna un „factor de destabilizare socială, politică și economică în Republica Moldova”.

de dictatură antisocială și antieuropeană de dreapta”, a mai spus Postoișco.

Imediat ce aceasta și-a terminat discursul, comuniștii au părăsit sala de ședințe.

După procedura de vot, Comisia specială a anunțat că din cele 101 de buletine pregătite, au fost utilizate doar 53 – toate valabile, inclusiv cel ridicat de însuși candidatul Lupu, însă insuficiente pentru alegerea lui în funcția de președinte.

Deputații coaliției majoritare au declarat că Lupu va rămîne candidatura AIE și pentru alegerile prezidențiale repetate, care urmează a fi organizate în maxim 30 de zile. Potrivit președintelui comisiei speciale pentru alegerea președintelui țării, Ion Pleșca, în cazul în care și alegerile repetate eșuează, va avea loc dizolvarea Parlamentului, însă nu mai devreme de 16 iunie 2010, la un an de la dizolvarea Parlamentului precedent.

S. C.

Procuratura Generală

Rezultate în combaterea traficului de persoane

Procuratura Generală a evaluat activitatea de urmărire penală sub aspectul combaterii traficului de persoane.

Astfel, în decursul a 10 luni 2009 în republică au fost înregistrate 452 de infracțiuni ce se referă la categoria respectivă, dintre care:

- trafic de ființe umane – 172 (cu 14% mai puțin față de perioada analogică a anului trecut);
- trafic de copii – 36 (-7%);
- scoaterea ilegală a copiilor din țară – 18 (+63%);
- proxenetism – 130 (-3%);
- organizarea migrației ilegale – 96 (-5%).

În aceeași perioadă au fost trimise în judecată pentru examinare în fond 266 cauze penale, dintre care:

- 88 cauze penale cu privire la infracțiunea de trafic de ființe umane;
- 19 – trafic de copii;
- 10 – scoaterea ilegală a copiilor din țară;
- 97 – proxenetism;
- 52 – organizarea a migrației ilegale.

În 10 luni de anulul curent instanțele de judecată au încheiat examinarea a 167 cauze penale din categoria traficului de persoane, în privința a 207 inculpați, inclusiv:

– 47 cauze penale privind traficul de ființe umane în privința a 60 de inculpați,

– 4 cauze penale privind traficul de copii în privința a 4 persoane,

– 77 cauze penale de proxenetism în privința a 93 persoane,

– 29 cauze de organizare a migrației ilegale în privința a 37 persoane,

– 7 cauze de scoatere ilegală a copiilor din țară în privința a 10 persoane

– 3 cauze de organizare a cerșetoriei în privința a 3 persoane.

Din cele 207 persoane inculpate au fost pronunțate sentințe de condamnare în privința a 186 persoane, în privința a 15 persoane – sentințe de încetare, iar 6 persoane au fost achitate.

Nefiind de acord cu sentințele adoptate de instanțele de judecată, procurorii au înaintat 41 apeluri prin care au solicitat casarea hotărîrilor ilegale și netemeinice.

Procuratura Generală sistematizează și evaluează în permanență informațiile privind starea urmăririi penale pe cauzele ce țin de traficul de persoane.

Deținuții minori de la penitenciarul din Lipcani sînt instruiți profesional

Cei 45 de deținuți minori de la Penitenciarul nr. 2 din Lipcani sînt instruiți profesional în domeniul tîmplăriei, construcțiilor și lemnăriei. Minorii, condamnați pentru infracțiuni de gravitate diferită, susțin că le va prinde bine pe viitor meseriile pe care le deprind la închisoare.

Școala profesională nr. 5 în care studiază deținuții are cadre didactice pentru cele trei clase de a VI-a, a VII-a și a VIII-a. Iurie Furmuzache, șef interimar al penitenciarului, a declarat că vîrstele elevilor sînt diferite. Repartizarea în clase depinde de cunoștințele pe care le dețin condamnații.

Nicolae, din Fălești, are 19 ani. În 2008 a fost con-

damnat la 8 ani privațiune de libertate pentru omor, dar va mai face doar un an de închisoare și va fi eliberat. „Cînd mă eliberez, vreau să-mi găsesc de lucru. Am o fetiță de doi ani și jumătate și trebuie să-mi întretin familia, vreau o familie unită. Sper să nu mai ajung pe aici, nu este pentru mine aici. Vreau un serviciu, să fiu acasă lîngă părinți, soție și copil. Aici m-au învățat construcția și îmi va prinde bine cînd voi ieși”, spune Nicolae.

Alexei are 18 ani, a fost condamnat la 3 ani și jumătate de închisoare pentru că a luat fără voie două biciclete din ograda buncii. „Lucrez aici în toate domeniile, știu construcția de la treisprezece, după eliberare doresc să merg

să-mi văd familia și să-mi găsesc un loc de muncă”, mărturisește Alexei.

Tamara Plămădeală, avocatul copilului, a vizitat deținuții la penitenciar. „Tinerii s-au plîns pe faptul că în procesul de urmărire penală au fost supuși torturii din partea colaboratorilor de poliție. „Mă întreb de ce cînd se investighează astfel de cazuri nu sînt crezuți copiii, ci doar colaboratorii de poliție”, a subliniat Tamara Plămădeală.

Ea a mai spus că va recomanda Baroului avocaților să analizeze serviciile de avocatură prestate, în special în cazuri în care sînt implicați minori. „Avem nevoie de avocați specializați în domeniul protecției drepturilor

copiilor, chiar și judecători specializați”, a spus Tamara Plămădeală.

Șeful interimar al penitenciarului, Iurie Furmuzache, afirmă că 30 % dintre condamnați sînt recidiviști. Sînt și dintre cei care își schimbă comportamentul în bine. „Acum sînt mai puțini condamnați. Erau în jur de 80, amnistia a salvat pe mulți”, a comunicat Iurie Furmuzache.

Potrivit datelor Departamentului Instituțiilor Penitenciare, numărul persoanelor minore deținute în penitenciarele din țară, la 1 octombrie, era de 83 persoane. În baza Legii cu privire la amnistie, pînă la 1 ianuarie 2009 au fost eliberați de pedeapsă 74 de minori.

(ne)Respectarea drepturilor omului în perioada postelectorală**(6 aprilie-1 iulie 2009)**

Evenimentele din 6-7 aprilie și cele ce au urmat continuă să bulverseze opinia publică. „Cu toate că s-a vorbit foarte mult despre ceea ce s-a întâmplat și au fost semnate și câteva documente importante, subiectul dat încă nu s-a epuizat. Cu cât trece mai mult timp de atunci, cu atât actualitatea acelor evenimente crește”. Astfel și-a început discursul Ion Manole, președintele asociației „Promo-LEX” în cadrul lansării studiului „Drepturile omului și instituțiile democratice în perioada postelectorală în Moldova, 6 aprilie - 1 iulie 2009”. În acest context, el a menționat că este necesară identificarea și sancționarea persoanelor vinovate și restabilirea încrederii opiniei publice în structurile statului de drept.

În scopul elucidării evenimentelor de după alegeri, a fost instituită Comisia parlamentară de anchetă din care fac parte și trei organizații nonguvernamentale. Vitalie Nagacevschi, președintele comisiei, a făcut un apel public către toate persoanele ce dispun de informații referitoare la zilele de 6 și 7 aprilie și cele ulterioare și către autoritățile centrale implicate, solicitând date ce ar contribui la desfășurarea anchetei. De asemenea, el a solicitat ajutorul organizațiilor internaționale. Totodată, Valeriu Ghilețchi, membru al comisiei de anchetă, a relevat că oricare altă asociație obștească poate să-și aducă contribuția la dezvăluirea cauzelor și consecințelor protestelor din primăvară. Totuși Vitalie Nagacevschi a ținut să precizeze că scopul Comisiei este de a elucidă evenimentele care au

avut loc și de a constata prestația autorităților. Aceasta va formula recomandări, dar nu se va substitui activității or-

stabilește doar răspunderea organizatorilor și a participanților, iar responsabilitatea colaboratorilor de poliție este

nomenul aplicării torturii. De asemenea, au fost tergiversate procedurile de investigare și respinse arbitrar plingerile

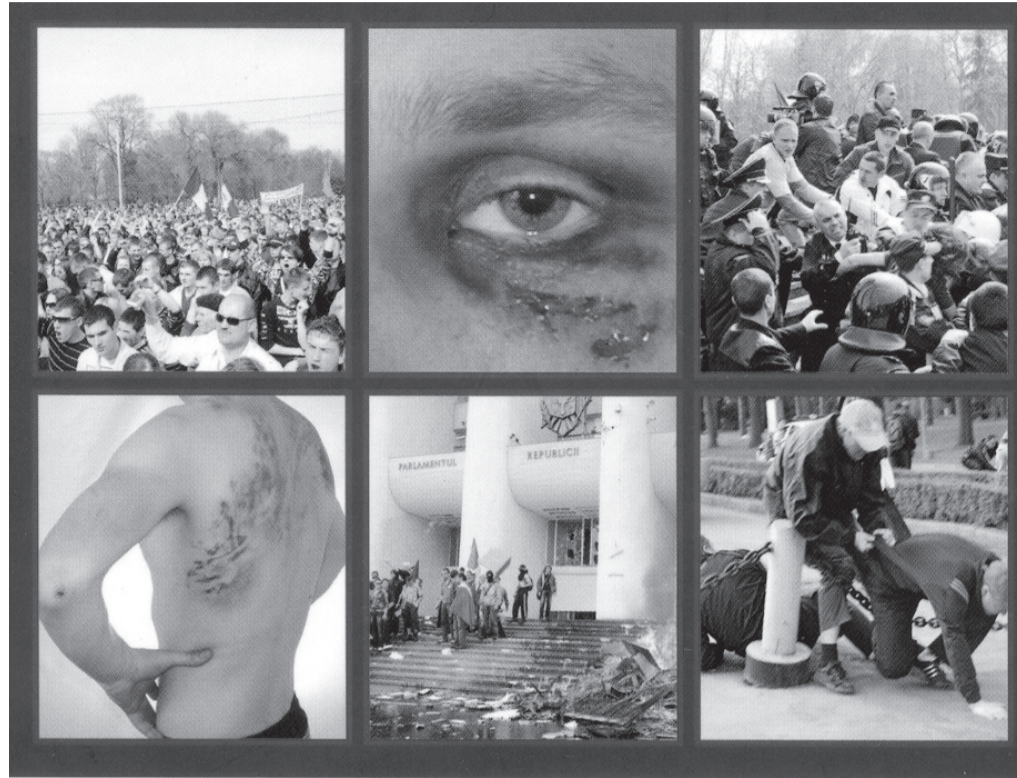
reflectat protestele din 6 și 7 aprilie 2009. La baza raportului stă monitorizarea a șapte posturi de televiziune: Moldova 1, Prime Tv, NIT, EU Tv, PRO Tv, TV 7 și N4. Reportajele și emisiunile acestora au fost analizate din perspectiva imparțialității, corectitudinii, respectării prezumției nevinovăției și a altor criterii. Concluziile nu sînt nici pe departe îmbucurătoare. Petru Macovei, director executiv al Asociației Presei Independente, a declarat că în jurnalismul din RM lucrurile stau foarte prost, iar unele instituții media au călcat în picioare normele de etică ale jurnalismului, fapt ce va duce inevitabil la scăderea încrederii populației în reprezentanții mass-media. El a mai adăugat că unele posturi Tv au manifestat partizanat politic, promovînd o singură perspectivă, au utilizat imagini trucate sau chiar au instigat la ură, iar reporterii și-au dat cu părerea în știri, ceea ce este inadmisibil. Raportul a relevat că majoritatea posturilor au picat testul de reflectare obiectivă și profesională a evenimentelor. Totodată, s-au constatat multiple cazuri cînd jurnaliștii au fost împiedicați să-și exercite meseria, unii dintre ei fiind bruscați, intimidați, iar alții – expulzați din țară. Ținînd cont de faptul că presa, în special televiziunea, formează în mare măsură percepția publicului despre realitate, P. Macovei consideră necesară promovarea unui jurnalism responsabil, asigurarea funcționalității Consiliului Coordonator al Audiovizualului, consolidarea mecanismelor de autoreglementare. El a mai precizat că este foarte

important ca mass-media să se debaraseze de imixtiunea politicului.

Partea finală a studiului se referă la funcționarea instituțiilor ce asigură democrația în stat, și anume: Parlament, Executiv, Puterea judecătorească și Curtea Constituțională și cuprinde un șir de recomandări în scopul elucidării evenimentelor din aprilie. Reprezentanții societății civile consideră că Parlamentul, la fel ca și Guvernul, trebuie să fie mai hotărît și mai prompt în acțiunile sale. În acest context, ei se arată nemulțumiți de faptul că comisia de anchetă a fost instituită prea tîrziu. Alexandru Arseni, doctor în drept, susține că dacă ancheta se tergiversează, multe probe dispar, ceea ce va prejudicia rezultatele acesteia. El a constatat că la nivelul puterii judecătorești lucrurile nu s-au schimbat, Consiliul Suprem al Magistraturii nu a examinat niciun caz de activitate a judecătorilor. Totuși s-au produs unele modificări la Curtea Constituțională. Aceasta a devenit mai operativă, iar deciziile luate nu mai au un caracter vădit politic. La fel, s-a activizat și Consiliul Științific Consultativ de pe lângă curte. Totodată, este imperios necesară stabilirea unor soluții ce ar eficientiza funcționarea actualelor instituții democratice.

Studiul a fost lansat miercuri, 11 noiembrie 2009, de către Asociația „Promo-LEX”, cu suportul financiar al Black Sea Trust for Regional Cooperation.

Lilia STRÎMBANU,
Facultatea „Jurnalism și Științe ale Comunicării”,
USM

ganelor de urmărire penală.

Studiul cuprinde patru teme importante care reflectă situația în perioada 6 aprilie-1 iulie 2009: Libertatea întrunirilor, Siguranța persoanelor și dreptul de a nu fi supus torturii, Libertatea mass-media și Funcționarea instituțiilor democratice: Parlament, Executiv, Puterea judecătorească.

Alexandru Postică, director executiv al Asociației „Promo-LEX”, a comunicat că la capitolul dreptul la întruniri publice, Republica Moldova mai are multe rezerve, iar normele juridice în acest domeniu conțin numeroase lacune și lasă loc interpretărilor. Astfel, legea

apreciată superficial. În plus, nu sînt stabilite exact limitele atribuțiilor și drepturilor autorităților publice locale și nu este indicată posibilitatea încasării prejudiciilor morale și materiale pentru acțiunile acestora sau ale poliției.

Cît privește libertatea și siguranța persoanelor, realitatea din perioada respectivă a demonstrat că principiile statului de drept sînt încă foarte firave. S-a constatat că organele de drept au atacat ilegal și disproporționat protestarii pașnici, persoanele reținute au fost maltratate, detenția s-a petrecut în condiții inumane și degradante, iar factorii de decizie au tolerat și chiar au acoperit fe-

depuse de către victime sau avocații acestora. În vederea prevenirii și neadmiterii pe viitor a unor astfel de situații, reprezentanții societății civile au înaintat comisiei de anchetă un set de recomandări, printre care: funcționarea transparentă și obiectivă, implicarea specialiștilor internaționali în investigarea cauzelor, stabilirea adevărului. Recomandări au fost formulate și pentru organele de drept și autoritățile publice locale.

Capitolul Libertatea mass-media și libertatea de exprimare prezintă rezultatele monitorizării și evaluării modului în care instituțiile audiovizuale din RM au

Au fost numiți cei doi consuli români care vor activa la Bălți și Cahul

Guvernul României i-a numit recent pe Gentiana Serbu și Dumitru-Nicanor Teculescu în funcția de consul general la Cahul, respectiv Bălți.

Gentiana Serbu este consilier diplomatic și a lucrat în cadrul Reprezentanței României pe lângă Uniunea Europeană pînă în septembrie anul acesta, iar, ulterior, la Direcția Relații Externe-Direcția Generală UE din cadrul Ministerului Afacerilor Externe de la București.

Dumitru-Nicanor Teculescu este diplomat de carieră, deținînd gradul de ministru-consilier, a fost consul general al României la Toronto, în perioada 2002-2008.

„Purtatoarea de cuvînt a Guvernului român, Ioana Muntean, a anunțat că cele două consulate își vor începe activitatea la începutul anului viitor.

„Consulatele generale ale României la Bălți și Cahul își vor începe activitatea cel mai tîrziu în luna ianuarie 2010, iar deschiderea lor este imperioasă, avînd în vedere interesul României de a oferi servicii consulare de calitate pentru cetățenii din Republica Moldova. Este vorba, în primul rînd, de amplificarea capacităților de procesare a cererilor de vize, asigurîndu-se astfel facilități suplimentare în domeniul circulației persoanelor”, a declarat Muntean.

La începutul săptămîinii, Ambasada României la Chișinău a anunțat un concurs pentru achiziționarea clădirilor care vor găzdui cele două consulate românești de la Bălți și Cahul.

Natalia Gherman va fi negociator-șef din partea RM

Viceministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Natalia Gherman a fost desemnată drept negociator-șef din partea R. Moldova al noului acord de colaborare cu Uniunea Europeană.

Guvernul a aprobat recent componența nominală a Comisiei de stat pentru integrare europeană a R. Moldova.

Astfel, președintele al Comisiei de stat va fi premierul Vlad Filat, iar în calitate de vicepreședinți vor evolua vicepremierul Iurie Leancă, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene și vicepremierul Valeriu Lazăr, ministru al Economiei, iar secretar al comisiei va fi Valeriu Gheorghiu, director al departamentului integrării europene din cadrul MAEIE, iar membri al Comisiei vor fi cei doi viceprim-miniștri fără portofoliu, Ion Negrei și Victor Osipov, ministrul de stat Victor Bodiu, 13 miniștri, responsabili de domenii și un viceministru.

Comisia de stat urmează să coordoneze realizarea angajamentelor care derivă din documentele și înțelegerile moldo-comunitare.

Comisia se va reuni o dată pe lună sau mai des, în caz de necesitate. În ce privește noul acord, Iurie Leancă a spus că, la începutul anului 2008, Comisia Europeană a luat decizia

negocierii și semnării acestuia cu R. Moldova, iar în noiembrie, Consiliul Comisariatului European a aprobat proiectul mandatului de negocieri.

Noul acord va depăși cadrul Acordului de Cooperare și Parteneriat (ACP), care reglementează în prezent relațiile Moldovei cu UE, intrat în vigoare la 1 iulie 1998, și va contribui la realizarea graduală a obiectivului de integrare europeană a Moldovei.

Potrivit lui Leancă, proiectului mandatului permite negocierea articolelor, ce vor fi incluse în blocul politicii de securitate, justiție și afaceri interne, blocul cooperării sectoriale și, parțial, blocul economic. Deocamdată, el nu stipulează clar permisiunea

de a negocia zona de liber-schimb aprofundat și cuprinzător. Pentru a demara negocierile pe acest segment, Comisia Europeană va beneficia de un mandat suplimentar.

În ce privește termenul de negociere, acesta va depinde, precum s-a menționat în ședința guvernului, de ritmul în care R. Moldova va implementa reformele convenite.

Împreună pe Aleea democrației și a respectării drepturilor omului

Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi” este o instituție de învățământ care se face remarcabilă în sistemul educațional autohton nu doar prin tradiții curriculare și extracurriculare variate, ci și prin promovarea insistentă a valorilor și principiilor democratice atât de necesare unei

fundamentale ale omului (Asociația obștească Amnesty International Moldova, Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova), profesori și elevi din țară, dar și oaspeți de peste hotare.

„În cadrul acestui proiect, în care o impor-

societăți cu vădite aspirații de integrare europeană precum este comunitatea în care trăim.

Recent, acest templu al cunoștințelor a fost gazda unui eveniment educațional de nivel internațional, prilejuit de participarea sa în cadrul Programului ACES – 2009 (Academia Școlilor Central-Europene) din care fac parte 15 state europene: Austria, Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Cehia, Ungaria,

tanță deosebită îi revine respectării *dreptului copilului la opinie*, avem planificată desfășurarea a mai multor activități cu caracter educațional, printre care: dezbateră în format Karl Popper – o dezbateră de foarte mare succes în Europa, pe care încercăm să o promovăm și la noi; un work-shop în care vom elabora printr-o metodă foarte creativă cartea „Curcubeul copilăriei” și inaugurarea unei aleei a drepturilor co-

Kosovo, România, Macedonia, Muntenegru, Serbia, Slovacia și Slovenia. Programul a fost creat la inițiativa Fundației ERSTE și coordonat de către Centrul Intercultural de la Viena.

Este pentru prima dată când țara noastră, alături de România și Croația, ia parte, în calitate de membru și partener, la un asemenea program, prin intermediul căruia se creează parteneriate școlare între instituții de învățământ din statele participante.

Caracteristic pentru acest program este faptul că, prin intermediul lui, în fiecare an se lansează proiecte cu diverse tematici. Iar genericul proiectului lansat recent „Tinerii europeni își construiesc viitorul” pare că este pentru societatea noastră mai actual ca oricând, deoarece vizează promovarea drepturilor omului, în special ale copilului, cooperarea și dialogul intercultural de calitate, prin racordarea la valorile prodemocratice ale politicii educaționale de integrare europeană – aspecte care încă ne mai dor.

La eveniment au fost prezenți: managerul de proiect ACES, Reinhard Eckert, reprezentanți ai Ministerului Educației al Republicii Moldova (Valentin Crudu, consilierul ministrului Educației, doamnele Victoria Isac și Ludmila Pavlov, colaboratori ai ministerului Educației), reprezentanți ai societății civile antrenată în domeniul respectării drepturilor și libertăților

Făcând referire la importanța evenimentului, Teodor Cârnaț, director executiv în cadrul Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, a remarcat că dialogul intercultural promovat în cadrul proiectului oferă oportunitatea de a vorbi despre democrație, despre drepturile omului, despre schimbul de experiență în acest domeniu, ceea ce poate fi calificat drept un pas important întreprins de către societatea noastră spre mult râvnita integrare europeană.

„Obiectivele acestui proiect nu sînt altceva decît cunoașterea standardelor europene în domeniul drepturilor omului, inclusiv a drepturilor copilului. Studiind aceste standarde, care sînt implementate în statele participante în cadrul acestui program prin intermediul instituțiilor școlare, le vom putea implementa cu succes și la noi, ca, în final, să ne bucurăm de o societate democratică, pentru că numai prin

turilor copilului, care a conferit evenimentului o semnificație pe cît de interesantă, pe atît de necesară. Astfel, grație Primăriei municipiului Chișinău, care a acordat spațiu în cadrul parcului „La izvor” și Asociației „Spații verzi”, elevii de la Liceul Teoretic „Gh. Asachi” au plantat 30 de pomi, fiecare pom avînd semnificația unui drept al copilului.

„Ideea inaugurării acestei alee s-a născut în urma unor constatări care ne îngrijorează și care ne motivează pe deplin să luăm atitudine, deoarece nu puține sînt situațiile în care copiii nu-și cunosc drepturile. Ne-am gîndit că această acțiune ar fi un mijloc interesant de propagare a drepturilor pe care le dețin copiii și pe care trebuie să le cunoască pentru a ști cum să le apere. Am implicat în această activitate chiar și copii din clasele mici care au încercat astfel să-și cunoască și să-și promoveze drepturile.

intermediul democrației drepturile omului sînt garantate. Astfel, aceste două valori supreme ale omenirii devin interdependente și, pentru ca să le obținem, trebuie să luptăm acerb”, a mai menționat T. Cârnaț.

Întrebat fiind ce drepturi li se încalcă cel mai frecvent copiilor din societatea noastră, specialistul în domeniu a specificat, în primul rînd, dreptul la opinie, dreptul de a nu fi supus abuzurilor, inclusiv abuzurilor sexuale, dreptul la educație, dreptul de a-și alege religia etc.

În acest context, Victor Suruceanu, director executiv al Amnesty International Moldova, a evidențiat necesitatea unei colaborări cu Ministerul Educației în vederea introducerii în programul de studii a obiectului „Drepturile omului”.

Totodată, Natalia Bulat, director adjunct al Liceului „Gh. Asachi”, manager de proiect, a precizat că obiectivul acestui proiect – promovarea valorilor democratice și a drepturilor omului – se va axa nu doar pe propagarea sau cunoașterea lor teoretică, ci și pe implementarea în practică, ceea ce va genera instituirea unui sistem de protecție pentru copii.

În aria preocupărilor de ridicare a nivelului de cultură juridică și promovare a drepturilor copilului se înscrie și inaugurarea **Aleii drep-**

Ne-am dorit ca pomii care vor reprezenta drepturile copilului să fie anume stejari – simbol al durabilității, vigurozității, al puterii și al longevității, la fel cum ar trebui să fie drepturile copilului”, a menționat Angela Cutasevici, director adjunct al Liceului „Gh. Asachi”, coordonator de proiect.

Cei mici au impresionat nu doar prin entuziasmul cu care și-au exprimat dorința de a fi respectați, ci și prin modul original de a fi remarcăți. Pe parcursul acestei activități ei au purtat tricouri albe, simbol al inocenței și purității, pe care aveau imprimată cîte un drept, pe care l-au promovat cu cea mai mare responsabilitate. De asemenea, ei au promis că vor îngriji de copăceii plantați sesizînd astfel importanța promovării, esenței evenimentului organizat.

În concluzie, un lucru rămîne cert: copiii sînt viitorul acestei societăți, iar prosperarea și buna funcționare a ei nu pot fi realizate decît prin instituirea unei ferme democrației în care respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului să constituie o indispensabilitate pentru care atît profesorii, cît și elevii din cadrul Liceului Teoretic „Gh. Asachi” s-au pronunțat dintotdeauna în cel mai insistent și mai democratic mod.

Irina BUREA,
Cornelia SAMSON

Urgentarea redobîndirii cetățeniei române se poate face cu o scrisoare la Direcția Cetățenie

Urgentarea procesului de redobîndire a cetățeniei române pentru persoanele care au depus dosarele în anii 2002, 2003 și 2004 poate fi efectuată printr-o scrisoare în adresa Direcției Cetățenie.

Declarația a fost făcută de secretarul de stat pentru relațiile cu românii de pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe al României, Eugen Tomac.

Potrivit lui Tomac, după ordonanța din 2002 privind blocarea procesului de acordare a cetățeniei române, „dosarele au fost stocate într-un loc în care puteau să nu mai fie găsite niciodată”. În acest fel, persoanele care au depus dosarele de redobîndire a cetățeniei române în anii 2002-2004 au devenit victime ale acelei ordonanțe, dar și ale fostului Guvern al României, care după deblocarea procesului de acordare a cetățeniei a preluat actele mai proaspete, abandonîndu-le pe cele anterioare. Aceasta este explicația că persoane care au depus dosare în anii 2005-2008 au primit deja cetățenia română, pe cînd cei care au depus dosarele în 2002-2004 l – încă nu.

Eugen Tomac avertizează că cetățenii R. Moldova care au depus dosarele în anii 2002-2004 nu trebuie să apeleze la intermediari, care percep taxe de pînă la 500 euro pentru a oferi consultație și a „urgenta” procesul de redobîndire a cetățeniei române.

Secretarul de stat pentru relațiile cu românii de pretutindeni de la MAE sugerează persoanelor care așteaptă 6-7 ani redobîndirea cetățeniei române să se adreseze cu o scrisoare la Direcția Cetățenie a Ministerului Justiției al României, care va prelua dosarul și, în termen de pînă la două luni, va fi obligată să dea răspuns la solicitare. În felul acesta dosarul va reapărea în atenția angajaților Direcției Cetățenie, care, în mod obligatoriu, îl vor repune pe rol, afirmă Eugen Tomac.

Solicitarea urmează a fi expediată la adresa str. Sandor Petofi nr. 47, sector 1, București, Direcția Cetățenie.

Uniunea Europeană prin prisma Tratatului de la Lisabona și conotațiile asupra Politicii de Vecinătate

Tinând cont de evoluțiile politice, economice și sociale și dorind, în același timp, să răspundă aspirațiilor europenilor, șefii de stat și de guvern au decis asupra unor noi reguli referitoare la amploarea și modalitățile acțiunii viitoare a Uniunii. Acestea au fost obiectivele și factorii premergători care au dus la semnarea Tratatului de la Lisabona la 13 decembrie 2007. Procesul de ratificare a tratatului suferise un blocaj, acesta neîntrind în vigoare la 1 ianuarie 2009, după cum este stipulat în prima parte a articolului 6 din Tratat. Este de menționat faptul că membri ai grupurilor politice din Parlamentul European (europarlamentari), dar și state în parte și-au exprimat dezacordul asupra tratatului dat. Ultimul stat care a depus instrumentul de ratificare este Cehia.

La Consiliul European de la Bruxelles, liderii UE au convenit să acorde Republicii Ceha o derogare de la Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, la fel ca și în cazul Poloniei și al Regatului Unit. Președintele Cehiei, Václav Klaus, a semnat Tratatul după ce Curtea Constituțională a declarat că dispozițiile sale nu intră în contradicție cu prevederile Constituției ceha. În consecință, Tratatul ar putea intra în vigoare cel mai devreme în luna decembrie.

Respectiv, sîntem în prezența unui puzzle complet, odată cu semnarea sa de către președintele ceh, Václav Klaus. Republica Cehă ur-

mează să-și depună instrumentele de ratificare în Italia – statul depozitar al acestora. Dacă depunerea se va face în cursul lunii noiembrie, în conformitate cu articolul 6 al Tratatului de la Lisabona, Tratatul va intra în vigoare la 1 decembrie sau, mai bine zis, prima zi a lunii care urmează depunerii instrumentului

de ratificare de către statul semnatar care îndeplinește ultimul această formalitate. Președinția suedeză ar putea convoca un summit european pentru a pregăti punerea în aplicare a Tratatului.

Ce aduce nou Tratatul de la Lisabona?

Tratatul de la Lisabona va realiza importante schimbări pe plan instituțional, după cum urmează:

- rotația semestrială va continua pentru președinția consiliilor de miniștri;
- tratatul prevede crearea unei funcții de

președinte stabil al Consiliului European, desemnat pentru un mandat de 2 ani și jumătate și care poate fi reînnoit o singură dată;

- ministrul de Externe, post nou, va putea reprezenta Uniunea Europeană pe plan internațional;
- noul tratat elimină posibilitatea de veto la nivel național, intro-

ducînd decizii luate prin majoritate calificată;

- regula unanimității se va aplica pentru politică externă, fiscalitate, politică socială sau revizuirea tratatelor;
- noul sistem de vot pentru luarea deciziilor se vrea mai clar și echitabil; o decizie prin majoritate calificată va fi adoptată dacă va obține sprijinul a 55% din state (15 din 27) reprezentînd 65% din populația Uniunii Europene, ceea ce acordă mai multă putere de decizie țărilor cu o populație mai numeroasă;
- tratatul conferă Parlamentului European, singura instituție a UE aleasă de cetățeni, puteri de decizie reale, alături de statele membre, în numeroase domenii precum agricultura, pescuitul, problemele referitoare la poliție și justiție;
- Tratatul de la Lisabona prevede un mecanism de inițiativă populară, în virtutea căruia un text semnat de un milion de cetățeni poate „invita” Comisia Europeană să „înainteze” o propunere legislativă;
- Tratatul de la Lisabona introduce posibilitatea unei țări de a părăsi Uniunea Europeană în condiții care urmează să fie negociate cu partenerii săi.

Totuși, ceea ce contează pentru Republica Moldova și alte state interesate în aderarea la UE este

faptul dacă noul tratat aduce sau nu implicații asupra Politicii de Vecinătate a UE, respectiv și asupra Parteneriatului Estic unde este inclusă și Republica Moldova. Ținînd cont de faptul că obiectivul principal al PEV este împărțirea beneficiilor aduse de extinderea UE din 2004 cu țările sale vecine și un alt obiectiv fiind cel stabilit prin Strategia Europeană de Securitate din 2003, și anume creșterea securității în vecinătatea Uniunii extinse, precum și de faptul că totuși Comisiei Europene, ca promotoare a politicilor, inclusiv a politicii de vecinătate nu i-au fost aduse schimbări structurale și funcționale care ar influența conceptul inițial stabilit al Parteneriatului Estic, putem afirma cu certitudine că politica de vecinătate în est a Uniunii Europene își va păstra sensul. Succesul parteneriatului va depinde în mare parte de voiața statelor de a se angaja în acțiunile prevăzute de parteneriatul estic. Programul „Parteneriatul Estic” este prevăzut pentru șase țări vecine ale Uniunii Europene: Moldova, Azerbaidjan, Armenia, Ucraina și Belarus. Pentru realizarea acestui program, UE va acorda țărilor vecine 600 mln de euro în perioada 2009-2013.

Vadim VIERU,
Facultatea de Drept, anul III,
Universitatea de Stat
din Moldova

Abordări privind fenomenul torturii în Republica Moldova

Democratizarea vieții publice implică nemijlocit edificarea unui stat bazat pe drept, în care respectarea drepturilor omului constituie o indispensabilitate.

Or, existența fenomenului torturii reprezintă încălcarea flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, fapt ce poate fi considerat un vădit și direct pericol pentru evoluția aspirațiilor democratice și integraționiste ale societății noastre.

În acest context, la Chișinău și-a desfășurat recent lucrările o masă rotundă cu genericul „Remedii penale pentru acțiuni de tortură sau alte tratamente și pedepse inumane și degradante”.

La eveniment au participat reprezentanți ai procuraturii, instanțelor de judecată, Ministerului Afacerilor Interne, autorităților publice și organizațiilor internaționale, societății civile, precum și avocați și experți independenți în domeniul drepturilor omului din Republica Moldova și de peste hotare.

Anatolie Munteanu, avocat parlamentar, directorul Centrului pentru Drepturile Omului, a menționat că scopul acestei reuniuni constă în găsirea unor mecanisme de prevenire și eradicare a fenomenului torturii în țara noastră, inițierea unui dialog constructiv între actorii din domeniu și factorii de decizie, abordarea problemei torturii și analiza recomandărilor făcute în această direcție referitor la elaborarea unui

plan național de prevenire a torturii în Republica Moldova, astfel încît să îmbunătățim imaginea statului nostru în plan internațional.

În cadrul evenimentului au fost evocate standardele internaționale și regionale pentru remedii penale efective în cazurile de tortură și modul de investigare a acestor cazuri în cadrul anchetelor de serviciu ale MAI, Procuraturii Generale și de către instanțele de judecată. Discuțiile participanților la for s-au axat pe procedura și componenta examinării cazurilor de tortură sau altor tratamente și pedepse inumane și degradante, înregistrarea și începerea urmăririi penale în dosarele de tortură, clasificarea infracțiunilor de tortură, măsuri de protecție a victimelor torturii, expedierea dosarelor în instanța de judecată, precum și evaluarea probelor în dosarele de tortură de către judecători.

Potrivit specialiștilor, cercetarea unui caz de tortură este una complexă ce implică o abordare multilaterală și rapidă a datelor și informațiilor deținute.

„Investigația unui caz de tortură trebuie să corespundă anumitor criterii. În primul rînd, este vorba de criteriul efectivității și eficienței, ceea ce înseamnă că trebuie să fie depistat făptuitorul, iar investigația să fie efectuată de către un organ competent, independent și imparțial.

În cazul în care plîngeră este depusă și urmărirea

pornirii penale sau colectarea probelor durează, nu mai putem vorbi deja despre un remediu efectiv în acest sens. Legislația națională în mare parte permite efectuarea acestor acțiuni și este îmbucurător faptul că autoritățile au lansat apelul către populație de a depune plîngerile care vizează cazurile de tortură, însă multe aspecte depind de colaborarea și implicarea procuraturii care urmează să aplice remediile antitortură prevăzute de legislație în activitatea ce o desfășoară în cadrul instituției respective”, a specificat Victor Zaharia, director adjunct al Institutului de Reforme Penale.

Totodată, sursa citată a mai relevat că în combaterea fenomenului torturii este necesară consolidarea eforturilor autorităților publice dar și ale societății civile. Pe de altă parte, există o multitudinea de practici ale altor state în vederea combaterii fenomenului torturii care pot fi implementate cu succes și la noi. Cu toate acestea, nu este suficient a avea doar legi bune, mai sînt necesare și o serie de măsuri instituționale care ar permite ca prevederile legale să fie implementate eficient.

„Atît victimele, cît și făptuitorul actului de tortură trebuie să beneficieze de toate prevederile protecționiste necesare, astfel încît să fie asigurat un proces echitabil”, a conchis V. Zaharia.

Potrivit specialiștilor, de cele mai multe ori victimele torturii invocă aplicarea rele-

lor tratamente în subdiviziunile MAI.

La rîndul său, Valeriu Cerba, consilierul ministrului Afacerilor Interne, a specificat că MAI întreprinde măsuri de eradicare a fenomenului torturii și tratamentelor inumane din partea colaboratorilor de poliție.

O atenție prioritară se acordă nivelului profesional al colaboratorilor de poliție în vederea cunoașterii și respectării stricte a drepturilor și libertăților cetățenilor.

De asemenea, în scopul preîntîmpinării și depistării cazurilor de maltratare fizică și psihică MAI efectuează controale și în cazurile în care sînt depistate fapte de exces de putere se inițiază anchete care sînt predate organelor procuraturii spre deliberare.

Pe parcursul ultimilor 9 luni ale anului curent, în privința colaboratorilor de poliție au fost pornite 177 de cauze penale, dintre care 50 pe motiv de exces de putere, 31 pe motiv de tortură și 5 pe motiv de constrîngere de a face declarații.

Făcînd referire la situația creată în mediul colaboratorilor MAI, Eduard Harunjen, procuror, șef al Secției con-

trol al urmăririi penale din cadrul Procuraturii Generale, a menționat că au fost înaintate demersuri către MAI, astfel încît polițiștii care sînt bănuți

declarații sau pentru a participa la multiplele acțiuni de cercetare care sînt necesare în astfel de cauze.

În acest sens, Procuratura Generală a făcut apel prin intermediul mijloacelor mass-media către toate persoanele care au avut de suferit de pe urma aplicării rețelilor tratamente să colaboreze eficient pentru a-și revendica drepturile și să depună plîngerii.

„Problema torturii trebuie conștientizată la nivelul persoanelor de care depinde eradicarea fenomenului și necesită un interes sporit atît din partea colaboratorilor organelor de drept, cît și a societății civile”, a conchis E. Harunjen.

Evenimentul este al doilea dintr-un șir de mese rotunde în domeniul prevenirii torturii și altor încălcări ale drepturilor omului în Republica Moldova organizate în cadrul proiectului „Prevenirea torturii”. Bugețul total al proiectului este de 800 000 de euro din care 640 000 de euro sînt acordate de Comisia Europeană, 160 000 de euro fiind acordați de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova.

Irina BUREA

• La solicitarea cititorilor

Cum se întocmește un proces-verbal privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă

APROB

Conducătorul unității

(semnătura și descifrarea semnăturii)
" " 200_

Ștampila unității

PROCES-VERBAL nr. _____ privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă

1. Denumirea unității (numele, prenumele, patronimicul angajatorului - persoană fizică) în care (la care) s-a produs accidentul

1.1 Adresa unității (angajatorului - persoană fizică) _____

1.2 Forul superior _____

1.3 Activitatea economică _____

1.4 Forma de proprietate _____

(publică, privată)

1.5 Numărul de angajați la unitate (angajator - persoană fizică) _____ inclusiv _____ femei

1.6 Secția, sectorul, locul unde s-a produs accidentul

2.0 Denumirea unității (numele, prenumele, patronimicul angajatorului - persoană fizică) al cărei (căru) a fost/este accidentatul

2.1 Adresa unității (numele, prenumele, patronimicul angajatorului persoană fizică) _____

3. Datele de identificare ale accidentatului:

3.1 Numele, prenumele, patronimicul _____

3.2 Adresa de la domiciliu _____

3.3 Sexul _____

(masculin, feminin)

3.4 Vârsta (ani compleți) _____

3.5 Funcția, profesia, meseria _____

3.6 Vechimea în funcția, profesia, meseria exercitată în timpul accidentării _____

3.7 Instruirea în domeniul protecției muncii _____

(data, nu s-a efectuat, nu este necesar)

3.7.1 Instruirea suplimentară în domeniul protecției muncii _____

(data, nu s-a efectuat, nu este necesar)

3.7.2 Instrucțiunile la locul de muncă sau periodic _____

(data, nu s-a efectuat)

3.8. Controlul medical

3.8.1 Controlul medical la încadrarea în muncă _____

(data, nu s-a efectuat)

3.8.2. Controlul medical periodic _____

(data, nu s-a efectuat, nu este necesar)

4. Data și ora producerii accidentului _____

5. Clasificarea accidentului _____
(individual, colectiv)

6. Descrierea detaliată a locului și a circumstanțelor în care s-a produs accidentul _____

6.1 Clasificarea circumstanțelor care au condus la producerea accidentului
(cădere, prindere, lovire, strivire, explozii, incendii, atac criminal, contact cu curent electric etc.)

7. Cauzele producerii accidentului dependente de:

7.1 executant _____

(încălcarea disciplinei de muncă și a instrucțiunilor,

nefolosirea echipamentului de protecție etc.)

7.2 mijloace de producție _____

(defecte sau imperfecțiuni ale utilajului, starea tehnică a clădirilor și a drumurilor)

7.3 sarcina de muncă _____

(lacune în organizarea locurilor de muncă și a lucrurilor,

lacune în instruirea personalului etc.)

7.4 mediul de muncă _____

(concentrația prafului și a gazului, temperatura,

umiditatea aerului, nivelul de iluminare etc.)

Diagnoza vătămării organismului _____

(se transcrie din certificatul eliberat de instituția medicală)

8. Persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii _____

(numele, prenumele, articolele încălcate din actele normative)

9. Măsurile de lichidare a cauzelor de producere a accidentului și de prevenire a unor eventuale evenimente similare:

Nr.d/o	Denumirea măsurilor	Termen de realizare	Responsabil de realizare	Note

Procesul-verbal a fost întocmit la

„ ” 200_ de către comisia de cercetare:

Președintele comisiei _____

(numele, prenumele) (semnătura)

membrul comisiei _____

(numele, prenumele) (semnătura)

membrul comisiei _____

(numele, prenumele) (semnătura)

membrul comisiei _____

(numele, prenumele) (semnătura)

membrul comisiei _____

(numele, prenumele) (semnătura)

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări
răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

De câțiva ani cota mea de pământ am dat-o în arendă unor rude pe care ei au sădit vie. La moment sînt sfătuit să iau pământul înapoi, iar rudele zic că mă dau în judecată să le întorc cheltuielile pentru săditul viei. Pot face lucrul acesta?

Vasile Doagă,
Strășeni

Conform Legii cu privire la arenda în agricultură, dacă contractul de arendă nu se desface prin acordul părților aceasta prevede modalitatea desfacerii lui prin instanța de judecată, care, reieșind din condițiile contractului de arendă, va decide asupra întoarcerii sau nu a cheltuielilor pentru săditul viei.

M-am adresat la o întreprindere particulară din Chișinău cu cerere să fiu angajat la muncă, aflînd că aceasta dispune de locuri vacante pentru specialitatea care o am. Aici m-au informat că e necesar să depun actele care vor pentru a participa la concurs. Mă interesează dacă este în drept angajatorul particular să încadreze persoane la muncă în bază de concurs?

Vasile Guțu,
Chișinău

Potrivit art. 56 alin. (1) din Codul muncii, contractul individual de muncă se încheie în baza negocierilor dintre salariat și angajator. Încheierea acestui contract poate fi precedată de circumstanțe specifice (susținerea unui concurs, alegerea în funcție etc.).

Din conținutul normei juridice invocate rezultă că angajatorul este în drept să încadreze persoane în serviciu fără restricții (liber) prin încheierea cu ele a contractului individual de muncă atît în temeiul negocierilor ne-

mijlocite între părți, cît și în urma concursului care devine o condiție prealabilă la încheierea acestuia.

Legislația în vigoare sau documentele de constituire ale unității pot prevedea organizarea concursului și la încheierea contractului individual de muncă cu însuși conducătorul unității, situație reglementată de articolul 260 alineatul (2) al Codului muncii.

Desfășurarea concursului se face, de regulă, în baza unui Regulament privind modul de desfășurare a concursului.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cît mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs., trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(noiembrie 2009, nr. 43(302))

Crearea Serviciului împrumut la domiciliu – prioritate a Bibliotecii Publice de Drept

Biblioteca Publică de Drept (BPD), filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, fiind o bibliotecă specializată în carte juridică, are o dublă misiune. Pe de o parte, ea trebuie să creeze condiții viabile și eficiente în accesul la informație, să promoveze legislația în rândurile specialiștilor și al studenților de la facultățile de profil, iar pe de altă parte, are obligația în facilitarea accesului la legislația autohtonă și străină a cetățeanului simplu, prin aceasta contribuind la educarea unei culturi juridice generale în rândurile populației. Aceste priorități ale bibliotecii sînt menite să contribuie la formarea unor specialiști calificați în drept și la cunoașterea drepturilor fiecărui cetățean în parte.

Accesul la informația juridică în cadrul

bibliotecii se realizează prin diferite metode: lectura cărților în sala de lectură; consultarea bazelor de date care conțin legislația națională, străină și internațională; consultarea catalogului electronic partajat al bibliotecilor filiale din cadrul Bibliotecii Municipale; acces la internet, chiar și prin intermediul serviciului WiFi și întruniri, dezbateri cu specialiștii în drept.

Aceste forme de eficientizare a accesului la informația juridică sînt elemente caracteristice ale unei biblioteci moderne, specializate, cum este Biblioteca Publică de Drept. Dintre multiple servicii prestate de BPD, un serviciu deosebit îl constituie *împrumutul la domiciliu al cărții juridice*.

Crearea serviciului împrumut la domiciliu a fost una din prioritățile Bibliotecii Publice de

Drept, întrucît chiar de la deschidere am fost permanent solicitați să prestăm un asemenea serviciu tuturor utilizatorilor. Și iată că de la 1 iulie 2009, biblioteca oferă cărți la domiciliu tuturor, inclusiv studenților.

Un element important al serviciului rămîne a fi gratuitatea serviciului. Împrumutul la domiciliu se efectuează în baza semnării unui contract de comodat. Biblioteca acordă utilizatorilor spre împrumut cărți, materiale video și CD-uri, cu excepția revistelor. Utilizatorii pot împrumuta 3 exemplare-cărți, termenul de împrumut al documentelor fiind de 3 zile, care la solicitarea utilizatorului poate fi prelungit (dar nu după expirarea termenului) o singură dată încă pentru 3 zile.

Pentru a crea condiții optime de utilizare a cărții la domiciliu, am decis că prelungirea

termenului poate fi efectuată prin mai multe modalități: prin telefon, sau personal la sediul bibliotecii.

Pentru a exclude orice ipoteză de motivare ca, de exemplu – nu funcționează telefonul pentru a solicita prelungirea, telefonul a sunat tot timpul ocupat etc. –, am decis instalarea unei boxe la intrarea în bibliotecă pentru restituirea cărților. Boxa oferă utilizatorului posibilități de a restitui cartea chiar și după program.

Serviciul împrumut la domiciliu, pe lângă calitățile deja enumerate, facilitează accesul în bibliotecă al mai multor persoane, întrucît utilizatorul, împrumutînd cartea la domiciliu, contribuie astfel la reducerea aglomerației din bibliotecă.

Irina MARUȘCEAC,
șef oficiu împrumut la domiciliu,
Biblioteca Publică de Drept

Citații în judecată

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea SA „Micuțul”, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 10.45, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de „Octopus-Prof” SRL privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Liliana Andriaș**

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea SRL „Lorenaimpex”, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 10.45, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Octopus-Prof” privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Liliana Andriaș**

Judecătoria Economică de Circumscripție, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Cernenchi Aliona, pentru data de 4 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 230) în calitate de intervenient accesoriu pe cauza civilă intentată de SRL „Elit Auto Diamant” către SRL „Afes-M”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Al. Rotari**

Judecătoria Economică de Circumscripție, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Otomix-Nord”, pentru data de 9 decembrie 2009, ora 10.30, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 213, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă la cererea SA „Enteh” privind încasarea sumei de 7074,46 lei. Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Ion Stepanov**

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea reprezentantului SRL „Perla Neagră - Tur”, pentru data de 2 decembrie 2009, ora 15.15, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare și Sfînt nr. 73, bir. 220) în calitate de pîrît în procesul intentat la cererea SRL „Rumitox” privind încasarea datoriei de 1634,4 lei, a penalității de 1470,96 l. Pîrîtul are sarcina să prezinte cel tîrziu la 2 decembrie 2009 referința și documentele ce-i întemeiază obiecțiile sub sancțiunea examinării cauzei în baza materialelor dosarului.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Aliona Roșca**

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului SRL „Rodimadi & Mob”, pentru data de 16 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 215) în calitate de pîrît la examinarea cauzei civile a SA „PARTENER-Invest” privind încasarea datoriei. Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **I. Gancear**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Borozan Sergiu, pentru data de 24 noiembrie 2009, ora 15.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 66) în calitate de reclamat pe cauza civilă la acțiunea cet. Iordosopol Ecaterina privind restituirea datoriei contractuale.

Judecător **A. Catană**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Mahu Nadejda, cu ultimul domiciliu cunoscut în Chișinău, str. Coșnița nr. 12/2, apt. 1, pentru data de 9 decembrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 67) unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea cet. Morozovscaia către Mahu, Ceban privind încălcarea dreptului de vecinătate.

Judecător **V. Brașoveanu**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Ceban Igor cu ultimul domiciliu cunoscut în Chișinău, str. Coșnița nr. 12/2, apt. 2, pentru data de 9 decembrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 67) unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea cet. Morozovscaia către Mahu, Ceban privind încălcarea dreptului de vecinătate.

Judecător **V. Brașoveanu**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Usaghin Alexei cu domiciliul în Chișinău, str. Gh. Asachi nr. 71/6, apt.3, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 49) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea lui Goncarov Andrei privind repararea prejudiciului.

Judecător **N. Mazur**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Hosman Maxim, pentru data de 20 noiembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 502) în calitate de reclamat pe cauza civilă la acțiunea reclamantei Hosman Eugenia privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **L. Pruteanu**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Corotnean Tatiana, pentru data de 26 noiembrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr.2-4192/09 la cererea C.I.A. „ASITO” SA privind încasarea sumei.

Judecător **Galina Moscalciuc**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Marvolși”, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 606) în calitate de pîrît pe cauza Culicovschi Constantin privind executarea obligațiilor contractuale.

Judecător **Ghenadie Plămădeală**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea XML „Leasing” SRL, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 615) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2- 4161/09, CIA „Asito” către Cigolea Serghei și XML „Leasing” SRL privind recuperarea prejudiciului.

Judecător **Elena Cojocari**

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Casian Inna, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 615) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2- 4319/09, Casian Iurie privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Elena Cojocari**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Melnic Olesea, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 19) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea SC „Ameritrex-Prest” SRL.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Cornelia Vârlan**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Popa Anastasia Dumitru, pentru data de 25 noiembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 24) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea lui Antonino Del Popolo privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Stella Bleșceaga**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Petrușca Berlinschi Pintilie, pentru data de 26 noiembrie 2009, ora 17.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 26) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea cet. Petrușca Berlinschi Aliona privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Aliona Miron**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Jidobin Oleg, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 20) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea cet. Bordian Natalia privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor.

Judecător **V. Hașco**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Colesnicenco Vera, pentru data de 10 decembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 9) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea lui Iurcu Ion privind încasarea datoriei.

Judecător **Iurie Poținga**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Prepodobnîi Alexei Nicolai, a. n. 07.11.1955, pentru data de 15 decembrie 2009, ora 10.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea lui Nivereanschi Ivan Roman privind încasarea datoriei.

Judecător **E. Cobzac**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Railean Grigore, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea cet. Railean Cristina privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **E. Cobzac**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Costin Raisa cu domiciliul în Chișinău, str. M. Eminescu nr. 19, pentru data de 18 decembrie 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 33) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea ÎMGFL-18 privind încasarea datoriei.

Judecător **Gh. V. Bîrnaz**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Lungu Vladislav, pentru data de 26 ianuarie 2010, ora 11.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 15) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SA „Donaris Group” privind încasarea sumei.

Judecător **I. Timofei**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Simeoni Benito, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 17) în legătură cu examinarea cauzei civile la acțiunea cet. Simeoni Lorina privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Viorica Mihaila**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Spînu Anatolie, pentru data de 26 noiembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 14) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea „Bazei de transporturi auto” nr. 6 SA privind încasarea datoriei.

Judecător **Valentina Garabagiu**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Raiu Ion Nicolai, a. n. 06.07.1962, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 10.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 307) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Raiu Irina privind decăderea din drepturile părintești.

Judecător **Ina Dutca**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Paladi Dorin, cu domiciliul în Chișinău, str. Gînta Latină nr. 19/1, apt. 18, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 12.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 307) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Bulhac Angela privind desfacerea căsătoriei.

Judecător **Ina Dutca**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Plămădeală Fiodor, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 318) la acțiunea APLP 54/218 privind încasarea datoriei.

Judecător **Ala Malii**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Taigozina Natalia Ghenadi, născută la 17.02.1980, cu ultimul domiciliu în Chișinău, str. Colonița nr. 145, pentru data de 30 noiembrie 2009, ora 14.15, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 313) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de DPDC Ciocana privind decăderea din drepturile părintești.

Judecător **L. Ouș**

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Timotin Ion Andrei, a.n. 20.01. 1960, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 306) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Ceban Ștefan Eudochim privind încasarea dublului sumei de bani, transmise în calitate de arună.

Judecător **Oxana Robu**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Musteață Irina, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 59) în calitate de pîrît pe cauza civilă la acțiunea reclamantului Isac Igor privind repararea prejudiciului material și moral.

Judecător **Ștefan Niță**

Judecătoria Ialoveni solicită prezentarea cet. Nichita Tamara, cu domiciliul în Ialoveni, str. Boris Glavan nr. 2, pentru data de 1 decembrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (Ialoveni, str. Prietenei nr. 4, bir. 19) în calitate de pîrît la acțiunea lui Colțov Vadim privind încasarea onorariului.

Judecător **G. Lungu**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Golea Dumitru, Golea Boris și Golea Aurica, pentru data de 27 noiembrie 2009, ora 8.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 15) pe cauza civilă intentată de Golea Evdochia privind recunoașterea pierderii dreptului la folosirea încăperii de locuit.

Judecător **I. Timofei**

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea ASOCIAȚIEI PENTRU SCHIMB DE EXPERIENȚĂ A TÎNERETULUI „ASET”, pentru data de 9 decembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 14) pe cauza civilă la acțiunea cet. Duca Anastasia și Cuțitaru Parascovia către „ASET” privind încasarea sumei de 18 080 lei MDL, cheltuielile de judecată din martie în sumă de 4000 lei și taxa de stat 542 lei MDL.

Judecător **Nina Arabadji**

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului ÎI „Iscolnîi” cu sediul în Bălți, str. Igor Vieru nr. 44, pentru data de 10 decembrie 2009, ora 12.00, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 219) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată la cererea SRL „Comalimser Prim”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător **Z. Talpalaru**

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Andrusac Ruslan, pentru data de 16 decembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 1) în legătură cu examinarea cauzei civile la cererea BC „Moldova-Agroindbank” SA privind vinderea forțată a imobilului.

Judecător **Viorica Puica**

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SC „Neo-Poli-Tur” SRL, cu ultimul sediu cunoscut în Chișinău, str. Grenoble nr. 169, apt. 1, pentru data de 25 noiembrie 2009, ora 8.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 67) unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea BC „Moldova-Agroindbank” SA către Turta Vadim, SC „Neo-Poli-Tur” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător **V. Brașoveanu**

Aniversări

De o semnificație aparte este această sublimă toamnă pentru o doamnă la fel de sublimă și distinsă precum este colega noastră **Maria JOSANU**.

Mult stimată doamnă, un oaspete drag v-a bătut zilele acestea la ușă și v-a adus în dar cea mai frumoasă sărbătoare a sufletului – aniversarea zilei de naștere.

Cu acest minunat prilej vă dorim să aveți parte de multă sănătate, fie ca lumina acestei sărbători să vă inunde sufletul de energie și să genereze mereu bună dispoziție, forță de a merge înainte spre a atinge cele mai înalte culmi.

La mulți ani!

***

Tatiana VIERU,
judecător CSJ – 55 de ani

Mult stimată doamnă Tatiana Vieru, cu totul și cu totul specială este ziua dumneavoastră de naștere din acest an, pentru că vă aduce în dar vârsta frumoaselor împliniri.

Sintem onorați să vă adresăm cu ocazia frumoasei aniversări acest sincer mesaj de felicitare. Popasul aniversar la care ați ajuns constituie o oportunitate de a pune pe cântar succesele. Astfel, avansarea prin muncă, responsabilitate, perseverență, devotament domeniului ce vi l-ați ales ca destin – justiția vă determină inconfundabilitatea.

Vă dorim viață îndelungată, plină de bucurii, clipe cât mai durabile de satisfacție și înălțare sufletească.

La mulți ani!

***

Victor PRUTEANU,
judecător CA Chișinău – 45 de ani

Mult stimat Victor Pruteanu, în această zi marcantă pentru dumneavoastră, vă aducem alese cuvinte de admirație și recunoștință, sincere felicitări, urări de bine și sănătate.

Fie ca această zi să vă aducă în dar doar realizări notorii, atât pe plan profesional, cât și personal, cât mai multe clipe de revelație sufletească, astfel încât să trăiți în permanență sentimentul mulțumirii de sine, căci nimic nu este mai important pentru un om decât atunci când își vede roadele eforturilor depuse.

La mulți ani!

***

Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere **Dumitru Mardari**, judecător Ciocana; **Gheorghe Gorun**, judecător Rîșcani, mun. Chișinău; **Iurie Guzun**, judecător Briceni; **Victor Cîlcic**, procuror al raionului Vulcănești; **Maria Vieru**, procuror; șef interimar al Serviciului presă din cadrul aparatului Procurorului General.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile.

Vă dorim să aveți parte de acum încolo doar de împliniri și realizări care să vă întregescă deplin fericirea.

La mulți ani!

Cu profund respect,
membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul și Revista națională de drept

Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă sintem recunoscători că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămîne alături de Dvs.

Sfaturi pentru evitarea îmbolnăvirii cu gripă porcină

Signaturele porți de intrare a virușilor sînt nările și gura/gîtul. Într-o epidemie globală de această natură, este aproape imposibil să nu intrăm în contact cu virusul H₁N₁ în ciuda tuturor precauțiilor.

Contactul cu virusul H₁N₁ nu este o problemă atît de mare pe cît este proliferarea.

Chiar dacă sînteți încă sănătoși și nu prezentați niciun simptom al infecției cu virusul H₁N₁, pentru a evita proliferarea, agravarea simptomelor și dezvoltarea unor infecții secundare, cîțiva pași foarte simpli, pași nu pe deplin subliniați în majoritatea comunicatelor oficiale, pot fi

practicați (în loc să ne concentrăm pe modul de stocare a medicamentelor antivirale):

– spălarea frecventă a mâinilor;

– abordarea „Jos mîinile de pe față”. Reziștați tuturor tentațiilor de a vă atinge orice parte a feței (cu excepția cazului în care vreți să mînceați, să vă spălați sau să vă palmușiți);

– faceți gargară de două ori pe zi cu apă caldă sărată (folosiți apă de gură Listerine dacă nu aveți încredere în sare). Virusul H₁N₁ durează 2-3 zile după infectarea inițială în gît / cavitata nazală pînă să prolifereze și să manifeste

simptomele caracteristice. Simpla gargară previne proliferarea. Într-un fel, gargara cu apă sărată are același efect pe o persoană sănătoasă pe care medicamentul Tamiflu îl are pe o persoană infectată. Nu subapreciați această metodă de prevenire simplă, ieftină și puternică;

– în mod similar punctului nr. 3, curățați-vă nările cel puțin o dată pe zi cu apă caldă sărată. Nu toată lumea poate fi pricepută la Jala Neti sau Sutra Neti (poziții Yoga pentru curățarea cavităților nazale), dar suflarea puternică a nasului o dată pe zi și curățarea ambelor nări cu beți-

șoare din bumbac înmuiate în apă caldă sărată este foarte eficientă în scăderea numărului populației cu infecție virală;

– sporiți-vă imunitatea naturală cu alimente bogate în vitamina C (fructe citrice). Dacă trebuie să luați tablete de vitamina C sub formă de supliment, asigurați-vă că acestea conțin și zinc pentru a accelera absorbția;

– beți cît mai multe lichide calde. Acestea spală virușii de proliferare din gît înspre stomac acolo unde nu pot supraviețui, prolifera sau produce niciun rău.

Caleidoscop

Maimuțele de la o grădină zoo din Siberia beau vin roșu pentru prevenirea gripei

Maimuțele de la grădina zoologică din orașul siberian Krasnoiarsk primesc cîte un pahar de vin roșu pe zi, ca măsură de prevenire a gripei, a relatat cotidianul popular rusesc „Komsomolskaia pravda”.

„Gripa, porcină sau obișnuită, face ravagii peste tot. Și maimuțele se pot îmbolnăvi, deoarece organismul lor este foarte asemănător cu cel al oamenilor”, afirmă medicii veterinari de la grădina zoologică din Krasnoiarsk.

„Iar 50 de grame de vin este tot ce le trebuie pentru a preveni îmbolnăvirea”, apreciază ei.

Ziarul adaugă că „maimuțele beau vinul cu plăcere și chiar plescăie”.

„La rîndul lor, veterinarii veghează cu grijă ca porția zilnică să nu fie depășită, pentru că maimuțele încearcă să fure sticle întregi”, afirmă „Komsomolskaia pravda”.

Rusia a anunțat cinci cazuri mortale de gripă H₁N₁, dintre care patru au fost înregistrate în estul Siberiei. În total, în Rusia au fost înregistrate 2000 de cazuri de îmbolnăvire.

Alergic, pe bune, la nevastă!

Un bărbat de 45 de ani din Marea Britanie susține că este alergic la soția lui și are mîncărimi de fiecare dată cînd se apropie de ea.

El este de fapt alergic la o substanță care se găsește în orice cremă sau loțiune de corp pe care femeile o folosesc.

Pulsul bărbatului crește atît de mult încît inima i s-ar putea opri, iar corpul i se umflă de fiecare dată cînd intră în contact cu polietilena glicol din cremele soției sale.

Britanicul le-a spus în glumă jurnaliștilor că soția lui nu are nevoie de tradiționala scuză că o doare capul atunci cînd nu îl vrea și e nevoie doar să îi spună că s-a uns cu o cremă și asta l-ar putea omori.

Nu doar cremele soției îi pun viața în pericol. El are aceleași simptome chiar și cînd se așază pe un scaun de bar pe care a stat o femeie.

Alergia a fost descoperită de medici cînd i-au făcut o injecție cu steroizi pentru o durere la picior. Pentru că injecția conținea și polietilena glicol, inima bărbatului s-a oprit și a fost nevoie de resuscitare.

Cazul bărbatului este al treilea înregistrat în lume.

Prins la vamă cu șerpi și șopîrle

Vameșii norvegieni au reținut un bărbat care transporta ilegal 14 pitoni și zece șopîrle, lipite cu bandă adezivă pe propriul corp. Șerpii nu erau veninoși, însă erau de dimensiuni mari. Cele zece șopîrle erau puse în mici cutii, lipite de gambele bărbatului, a cărui identitate nu a fost făcută publică.

Suspectul se întorsese din Danemarca cu un feribot ce a oprit în Kristiansand.

„Încercătura” a fost descoperită în urma unei percheziții corporale, după ce polițiștii descoperiseră o tarantulă în bagajele bărbatului.

Un mare rechin alb a fost aproape secționat în două de un alt rechin uriaș misterios

Un rechin gigantic, care ar putea avea chiar și șase metri lungime, a îngrozit oamenii de pe plajele Australiei, după ce un alt rechin a fost aproape secționat în două.

O fotografie extraordinară înfățișează un rechin de peste trei metri care a fost mușcat de un animal mult mai mare, în largul coastelor din Queensland.

Experții spun că rivalul său ar avea peste șase metri. Marele rechin alb a fost atacat după ce s-a încurcat în plasele care protejează plajele de lîngă nordul insulei North Stradbroke, la est de Brisbane.

Animalul rănit era încă în viață cînd a fost urcat în barcă. „M-a surprins cu siguranță. Rechinul pe care l-am prins era la rîndul său un animal impresionant”, a declarat Jeff Krause, de la Queensland Fisheries.

Înotătorii au fost avertizați să stea departe de apele din apropierea insulei. Atacul a îngrijorat și mulți turiști de la o stațiune din apropiere, Surfers Paradise. Nu s-au luat încă măsuri speciale pentru vînarea animalului, dar mai mulți contractori și-au exprimat disponibilitatea.

Datoriile îngrașă

Deși criza economică ar trebui să ne facă să strîngem cureaua, un studiu recent arată că problemele financiare nu ne fac să fim mai slabi. Mai mult, aceasta îngrașă.

Cercetătorii arată că datoriile cresc nivelul de stres, iar atunci cînd sînt stresăți, oamenii mînîncă impulsiv, pentru a-și ridica moralul. Mai mult, oamenii încep să cumpere mîncăruri mai ieftine și nesănătoase, motiv pentru care se îngrașă.

„O persoană își alege mîncarea și în funcție de posibilitățile financiare. Mîncărurile cu multe calorii ca snacks-urile sînt mai ieftine decît alte mîncăruri ca fructele sau legumele”, explică Eva Muenster, de la Universitatea din Mainz, Germania, autoarea studiului.

În Statele Unite și Marea Britanie șomajul și numărul de locuințe pierdute din pricina datoriilor cresc vertiginos. Datoriile sporesc și riscul de îmbolnăvire de unele boli cronice, în condițiile în care acordăm mai puțin timp activităților de relaxare.

Matrimoniale pe sticle

Anunțurile din ziare sînt „istorie” pentru fermierii din Țara Galilor, care acum își caută partener cu ajutorul sticlelor cu lapte. Cinci prieteni au tipărit pe etichete pozele lor, cu un scurt mesaj: „N-ați vrea un partener fermier?” Ideea aparține unui întreprinzător de 30 de ani, care a observat că breasla producătorilor de lapte e afectată de burlăcie.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova,
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA,
Stelina CIOBANU, Lilia STRÎMBANU,
Laura DUMBRAVĂ
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Gheorghe CHIRIȚĂ
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodonii. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641.
BC Banca Socială.
BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.
Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia “Prag-3”.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 2221